

Nr 614

Av herr Severin m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 138, angående dispositionen av vissa prisutjämningsavgiftsmedel.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 138 den 22 mars 1957 föreslår chefen för handelsdepartementet viss tilldelning av anslag ur diversemedelsfonden för prisutjämningsavgifter för skogliga ändamål.

Därvid har bl. a. förordats anslag med 250 000 kronor till Svenska skogsvårdsföreningen för utvidgning av dess upplysningsverksamhet. Det av Norrlands skogsvårdsförbund i samförstånd med skogsvårdsföreningen sökte anslaget till omorganisation och utökning av verksamheten — de båda föreningarna har ingivit ansökan om båda anslagen i gemensam skrivelse — har emellertid avstyrkts i propositionen.

Undertecknade kan instämma i Kungl. Maj:ts förslag i allt utom i vad avser avstyrkan av anslag till Norrlands skogsvårdsförbund. Detta förbund, landets äldsta i sitt slag, har med nästa år verkat i 75 år. Det råder intet tvivel därom, att förbundet under denna långa tid i hög grad kunnat bidra till främjandet av den norrländska skogsvården. Utan att vi i detta sammanhang av bl. a. utrymmesskäl kan närmare exemplifiera detta vill vi här anföra, att förbundet varit ett av Kungl. Maj:t ofta anlitat remissorgan i skogliga frågor och att förbundet i viktigare sammanhang genom sin högt skattade verksamhet kunnat samla såväl fackmän som skogsägare till diskussion kring och upplysning i för skogsskötseln vitala frågor. År 1943 exempelvis, då den andra riksskogstaxeringens resultat utvisade ett närmast katastrofalt bottenläge för den norrländska skogsproduktionen, bildades på förbundets initiativ ett samarbetsutskott för skoglig återuppbyggnad, i vilket utskott alla skogsägarkategorier och samtliga statliga organ på skogens område var representerade. I ett flertal avseenden resulterade detta initiativ i särskilda riksdagsanslag till forskning och bidragstilldelning. År 1951 anordnades på förbundets föranstaltan och i dess regi i samråd med skogsstyrelsen en specialexkursion angående den nya skogsvårdslagens tillämpning, vilken exkursion enligt fackmäns utsago haft stor betydelse för det enskilda skogsbruket i Norrland i detta avseende. Vi håller sålunda före att dessa och många andra för Norrlands skogsvårdsförbund typiska initiativ har betytt mycket för skogsvårdsarbetet och den allmänna skogspolitiken.

Endast två remissinstanser, nämligen Sveriges lantbruksförbund och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, har avstyrkt anslag till Norr-

lands skogsvårdsförbund. Enligt propositionens referat säger Lantbruksförbundet efter att ha ställt sig tveksamt till föreningarnas gemensamma framställning: "Då skogsvårdsföreningen bedriver en uppskattad verksamhet över hela landet och då ett anslag till föreningen skulle bidra till ett säkerställande och en effektivisering av dess verksamhet, tillstyrker förbundet ett anslag till föreningen." Detta uttalande måste enligt vår mening vara byggt på ett missförstånd. Det anslag, varom fråga är, avser nämligen icke ett stöd till Svenska skogsvårdsföreningens verksamhet som sådan, för vilken för övrigt riksdagen år 1947 beviljade ett anslag av 500 000 kronor av prisutjämningsmedel — utan anslaget avser denna gång att säkerställa den allmänna upplysningsverksamhet som hittills under namn av SKOG-PRESS bedrivits av föreningarna, varvid utredigeringen av pressnotiser skötts av skogsvårdsföreningens kansli. Därjämte har avsetts även viss utlandsservice. Formellt står alltjämt skogsvårdsföreningen som huvudman och mottagare av eventuellt anslag.

Sveriges skogsägareföreningars riksförbund har ifrågasatt behovet av ytterligare tidskrifts- och tidningsorgan för det mindre skogsbruket i Norrland och har anfört därjämte, att Norrlands skogsvårdsförbunds verksamhet på grund av dess begränsning till Norrland och Dalarna icke på samma sätt som skogsvårdsföreningens kan anses tillgodose ett allmänt intresse.

Vi finner uttrycket "ytterligare tidskrifts- och tidningsverksamhet" missvisande, då enligt norrlandsförbundets till handlingarna i ärendet fogade PM den anförda utökningen av den publicistiska verksamheten avser endast ett enkelt medlemsblad om sex nummer med korta orienterande, vägledande och upplysande artiklar i skogsskötselfrågor. Förbundet har tack vare sin intima kontakt med forskning och praktik på skogens område med all rätt trots sig kunna främja skogsskötseln på främst bondeskogarna med en dylik åtgärd. Det må även anföras att förslaget på denna punkt liksom i övrigt icke framlagts av förbundet som konkurrent till utan i samförstånd med skogsvårdsföreningen.

Det är emellertid icke medlemsbladet i och för sig, som föranlett tanken på omorganisation. Denna hänför sig i huvudsak till förslaget om att permanenta helt eller delvis de utomordentligt belysande demonstrationsobjekt, som förbundet kunnat inregistrera under en nära nog oöverskådlig rad av exkursioner. Det finnes redan tack vare den påtagliga kontinuiteten hos verksamheten många exempel på att samma objekt, i regel väl analyserade, vid olika tidpunkter kunnat studeras ett flertal gånger med långa tids mellanrum vid förbundets exkursioner. Man har präglat uttrycket "skapa en exkursionskatalog", enligt vilken grupper, korporationer och företag kunde beställa den service av förbundet, som erfordras för studium av de olika föremålen i en sådan permanent exkursionsrutt utan att den be-

tungande och kostsamma, men traditionella yttre exkursionsapparaten behövde tas i anspråk. Att inventera, komplettera, sammanställa och underhålla dessa demonstrationsobjekt medför emellertid arbete och kostnader, som förbundet med nuvarande status och ekonomiska resurser icke kan prestera.

Vi tvekar ej att beteckna Norrlands skogsvårdsförbunds förslag till nyordning av det skogliga exkursionsväsendet som mycket betydelsefullt. Det är därför ägnat att förvåna att man ej insett, att den negativa hållningen av andra skäl än de sist berörda hos två remissinstanser och departementschefen samtidigt omöjliggör ett försök att komma ur gängse och numera mindre effektiva former för skoglig upplysning. Allmänheten har blott alltför tydligt visat sitt intresse för förbundets exkursioner, vid vilka med nuvarande ordning ett stort antal medlemmar måste avvisas. Det bör även framhållas att förbundet enligt sin ovannämnda PM avsett att genomföra nyordningen i samarbete med alla på skogsområdet verksamma organ.

Att Norrlands skogsvårdsförbunds verksamhet skulle vara av ett mindre allmänt intresse än exempelvis skogsvårdsföreningens på grund av att det förras verksamhetsområde endast utgör landet norr om Kopparbergs och Gävleborgs län eller blott inemot 60 % av landets skogsmark, har som redan är sagt anförts som ett motiv emot bidrag från diversemedelsfonden. Departementschefen har understrukt detta uttalande. Därmed har även ett argument av principiell innebörd införts i diskussionen. Vi finner det helt överflödigt att här påpeka, vad skogsproduktionen i Norrlands och Kopparbergs län betyder för vår träexportindustri och därmed för nationen. Vi finner oss däremot ha anledning framhålla, att därest det nämnda argumentet skulle godkännas, det troligen skulle vara första gången som en för Norrlands skogsbruk angelägen fråga anses sakna allmänt intresse. Om det å andra sidan skulle vara underförstått, att Svenska skogsvårdsföreningen skulle ha befrämjat eller vid en stagnerad verksamhet hos norrlandsförbundet skulle kunna befrämja den norrländska skogsvården bättre än vad hittills skett bl. a. genom Norrlands skogsvårdsförbunds verksamhet, så tillåter vi oss framhålla utan att vilja undervärdera skogsvårdsföreningens högt skattade insatser, att om något över huvud bör göras i Norrland inom ramen för ideella föreningars verksamhet, så bör väl det organ ha de största förutsättningarna härför, som har den största erfarenheten inom området.

Det finns emellertid enligt vår mening utrymme för båda föreningarna, vilka såvitt vi kunnat finna också upprätthåller ett intimt och mycket gott samarbete. Man måste nämligen ta all hänsyn till det faktum, att förutsättningarna för skogsproduktion i Norrland i själva verket är inom vissa delar långt mindre gynnsamma än de, som genomsnittligt råder i övriga

delar av landet. En följd härav är bl. a., att osäkerheten ännu är stor beträffande vissa åtgärders lönsamhet och effekt. Å andra sidan pågår en intensiv forskning, vars praktiska resultat omedelbart bör omsättas. Det är med andra ord mången gång vanskeligare att bedriva skogsbruk i Norrland än annorstädes i landet. Erfarenheten har också visat, att följderna av mindre god skogsskötsel i södra Sverige ofta mildras genom de gynnsamma förutsättningarna för självläkning. Allvarliga misstag eller försummelser i norra Sverige kan däremot ofta ha för skogsproduktionen katastrofala verkningar under lång tid. Och dock är hela nationen även enligt statsmakternas mening beroende av att en nöjaktig skogsproduktion vidmakthålles inom hela Norrland. För att möjliggöra detta måste uppenbarligen alla krafter utnyttjas i ett samverkande arbete till förmån för skogsbruket i Norrland såsom varande områdets ofrånkomliga huvudnäring. Att ett livskraftigt Norrlands skogsvårdsförbund har sin givna plats i sammanhanget torde vara uppenbart. Att förbundet även vid en utökad verksamhet på sätt föreslagits skulle störa eller göra intrång på verksamheten hos andra skogliga organ, såsom skogsvårdsstyrelser, skogsägarföreningar e. d., förefaller oss orimligt.

Vid riksdagens bifall till anslag till Norrlands skogsvårdsförbund av samma storlek som det för skoglig upplysningsverksamhet föreslagna skulle ändock finnas en behållning av 750 000 kronor i diversemedelsfonden för prisutjämningsavgifter som vore tillgänglig för att tillgodose eventuellt uppkommande behov.

Med hänvisning till det anförda får undertecknade hemställa,
att riksdagen måtte besluta att vid fördelning av anslag av tillgängliga prisutjämningsmedel anvisa
till Skogs- och lantbruksakademien 1 000 000 kronor,
till sågverksinventering år 1958 50 000 kronor,
till Svenska skogsvårdsföreningen och Norrlands skogsvårdsförbunds särskilda upplysningsverksamhet med den förra föreningen som huvudman 250 000 kronor samt
till Norrlands skogsvårdsförbund för utvidgning av dess verksamhet 250 000 kronor.

Stockholm den 5 april 1957

Erik Severin

Sigfrid Jonsson

Hans Wachtmeister

Einar Asp

Oscar Andersson

Per Edvin Sköld

Uddo R. Jacobson

Jan-Ivan Nilsson